

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ХРАНИ И/ИЛИ ОСНОВНО МАТЕРИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ
ФОНД ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОДПОМАГАНЕ НА НАЙ-НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ЛИЦА

РЕЗЮМЕ НА
РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ СТРУКТУРИРАНОТО ПРОУЧВАНЕ НА КРАЙНИ ПОЛУЧАТЕЛИ НА
ПОМОЩТА ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ХРАНИ И/ИЛИ ОСНОВНО
МАТЕРИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ПО ФОНД ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОДПОМАГАНЕ НА
НАЙ-НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ЛИЦА

Във връзка със Стратегия „Европа 2020“ и поставената цел на Европейския Съюз за намаляване броя на хората, изпаднали в бедност и социална изолация или застрашените от това, Европейската Комисия финансира нов инструмент за борба с крайните форми на бедност и социално изключване, а именно Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица. Общата цел на Фонда е облекчаване формите на крайна бедност като хранителен недоимък, бездомност и детската нищета.

Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане на Фонда, разработена съгласно изискванията му, въз основа на анализираниято състояние на равнището на бедност подпомага нуждаещите се с храни като основно материално лишение.

Подкрепата по Оперативната програма се реализира посредством два основни типа операции – предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти и осигуряване на топъл обяд.

Основната цел на проучването е събиране и обработка на информацията относно:

1. Обхвата на подпомагането, предоставяно на крайните получатели от партньорската организация, в т.ч. вид подпомагане и честота на предоставянето му, вид на предоставяните от партньорската организация съпътстващи мерки, предоставяно подпомагане, различно от това по Оперативната програма за храни.
2. Профил на крайните получатели, в т.ч. информация за пол, възраст, семейно положение, доходи, гражданство, място на живеене, вид получавано подпомагане, честота на получаване, срещнати трудности, положителна промяна в резултат на предоставеното подпомагане, получени съвети от предоставящата организация.

Извършени са две независими изследвания – едното сред ползвателите на услугата „Индивидуални пакети хранителни продукти“ в периода 14.01.– 10.03.2020г., а другото – сред реципиентите на услугата „Топъл обяд“ в периода 09.12.2019 – 21.02.2020г.

Резултатите на двете проучвания са получени на базата на отговорите на интервюираните, които заявяват, че са ползватели на услугите, като те са интервюирани по време на дистрибуцията на индивидуалните пакети с хранителни продукти или по време на сервиране на топлата храна съгласно приложената стратегия за вземане на проучвателна извадка.

Пунктовете за дистрибуция на пакетирани храни и за раздаване на топлия обяд са избрани на случаен принцип.

Изследването е проведено от Естат ООД - външна организация, агенция за пазарни и социални проучвания, специализирана в събиране на данни и анализирането им.

Проучването сред подпомаганите с индивидуални пакети храна покрива извадка от цялата територия на страната с пропорционален брой интервюирани според крайния брой ползватели във всяка област/регион/.

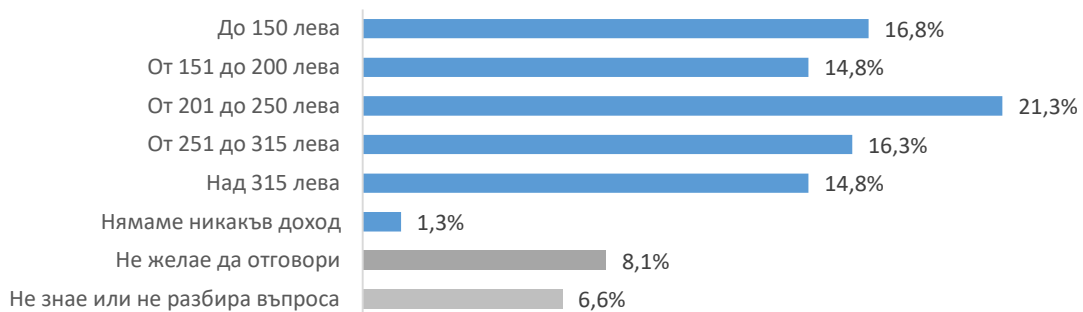
Според техния демографски профил, реципиентите на пакетирани храни са преди всичко хора:

- с ниско ниво на образование:

- с ниски или без никакви месечни доходи:

Какъв е приблизителният среден месечен доход на член от Вашето семейство/ домакинство?

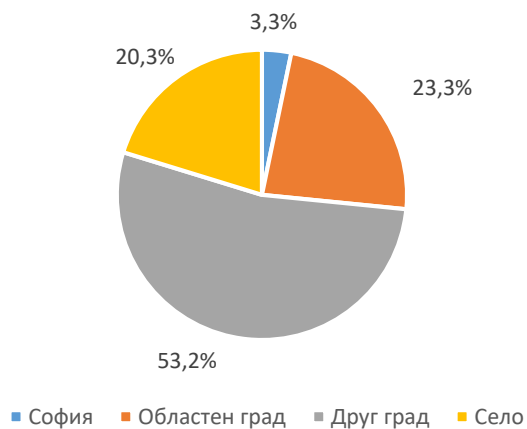
- пенсионери или безработни:

Какъв е Вашият трудов статус понастоящем?

- живеещи в малки населени места:

Населеното място, в което живеете в момента, е:

Същото се отнася за техните родители или партньори, което изгражда цялостната картина, а именно: получателите не само изпитват затруднения, но и като цяло не могат да задоволят своите базови потребности. Проучването показва, че значителен процент от нуждаещите се споделят храната с членове на техните домакинства. Това е индикатор за факта, че крайните консуматори са много повече, отколкото броят на регистрираните реципиенти. Като резултат се налага по-задълбочен анализ на възможните скрити бенефициенти при изготвяне на бъдещия профил на нуждаещите се домакинства.

Повечето ползватели на услугата са удовлетворени от количеството и асортимента на предлаганите храни в индивидуалните пакети, а така също и от установената организация за разпространението им. Заключение е, че не се налагат драстични промени в това отношение. Препоръките са единствено за увеличаване на количеството. Това често произхожда от факта, че и другите членове на домакинството споделят предоставената помощ. В тази връзка би могло да се обмисли една бъдеща промяна, касаеща по-рационално подпомагане на семейства с индивидуални пакети с пропорционално на броя на членовете на семейството/домакинството количество храна. Изразено е задоволство от асортимента на продуктите, включени в пакетите, и са направени предложения за включване на санитарно-хигиенни материали, от които домакинствата изпитват крайна необходимост и за които не могат да отделят средства за закупуване.

Проучването дефинира значителна част от ползвателите на услугата в трудоспособна възраст като хора с възможности за връщане на пазара на труда. На тази група с потенциал за реални бъдещи доходи може да бъде оказвана съпътстваща помощ, свързана с кариерни консултации и разясняване на необходимостта и начина за включване в различни мерки за социална интеграция и заетост.

Главното заключение на проучването е, че тази помощ е достигнала до точната група нуждаещи се. В най-общ план това са хора без доходи от работа или разчитащи само на пенсията си или други социални помощи, като предоставената услуга е с изключителен принос тези нуждаещи се да се справят с трудната житейска ситуация, в която са изпаднали. Можем да заявим, че помощта, предоставена от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, е извънредно необходима за тези домакинства в техния опит за преодоляване на бедността и социалната маргинализация.

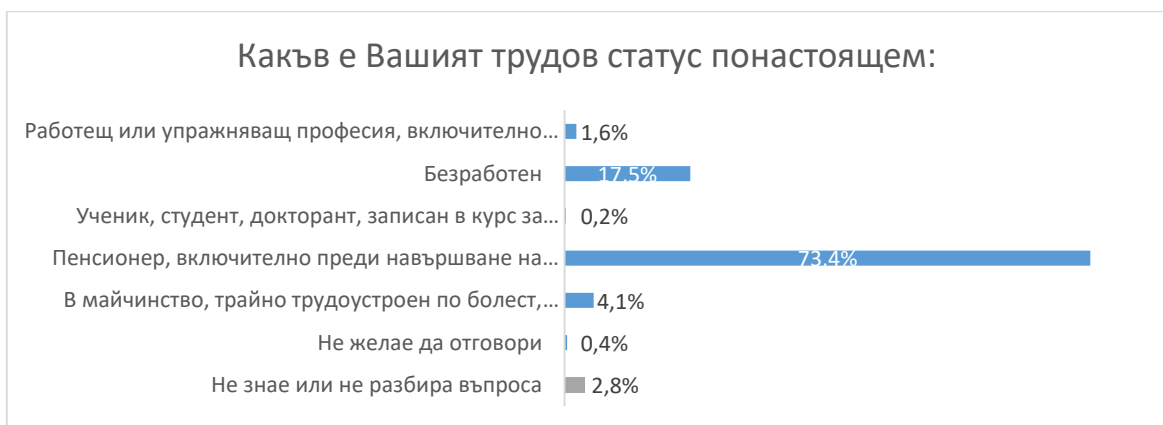
Проучването сред ползвателите на услугата „Топъл обяд“ покрива извадка от всички партньорски организации/общини и райони/, с пропорционален брой интервюирани.

Характеристиката на групата бенефициенти, ползватели на услугата „Топъл обяд“ потвърждава тяхната уязвимост и нужда от подпомагане - това са преобладаващо възрастни хора:

- на възраст над 65 години:

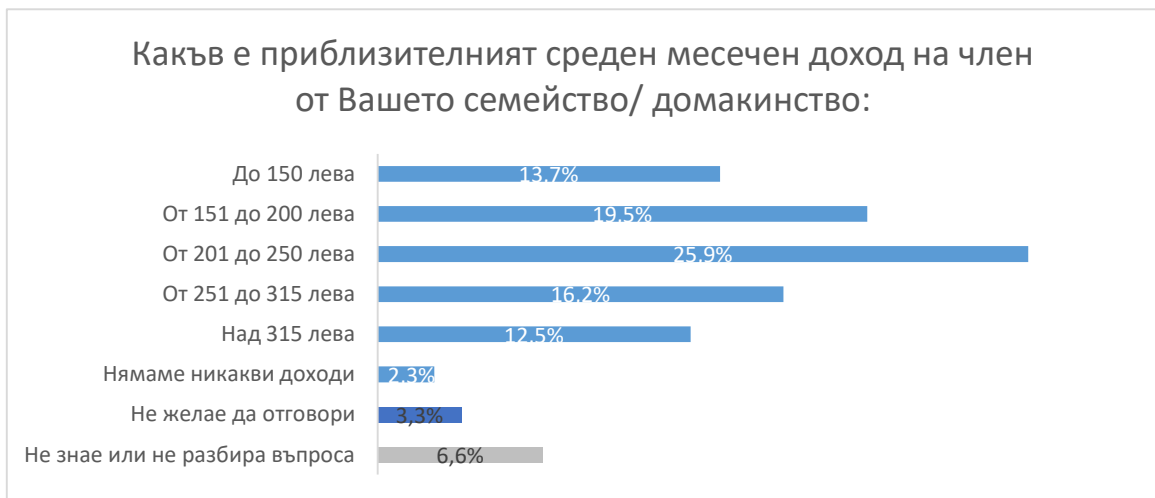
- пенсионери или безработни:

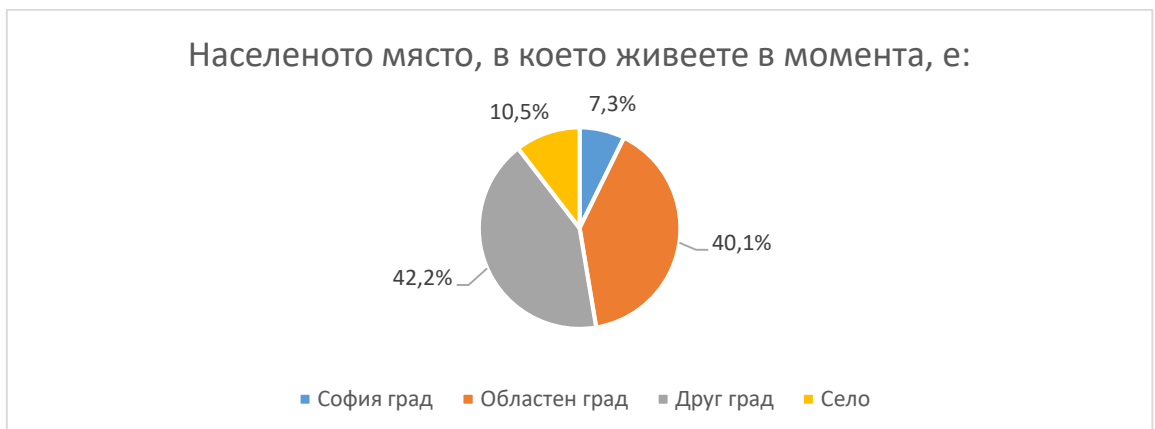
- с ниска образователна степен:

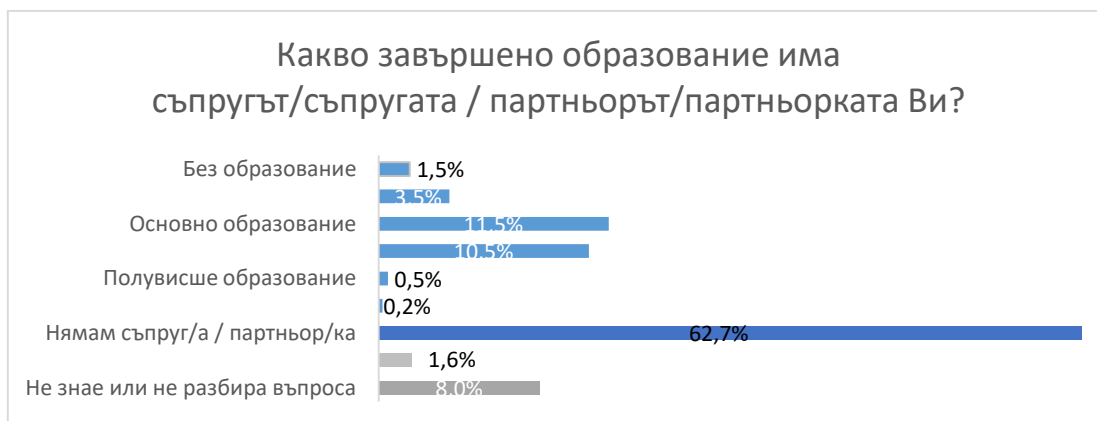
- ниски доходи:

- живеещи в малките градове:

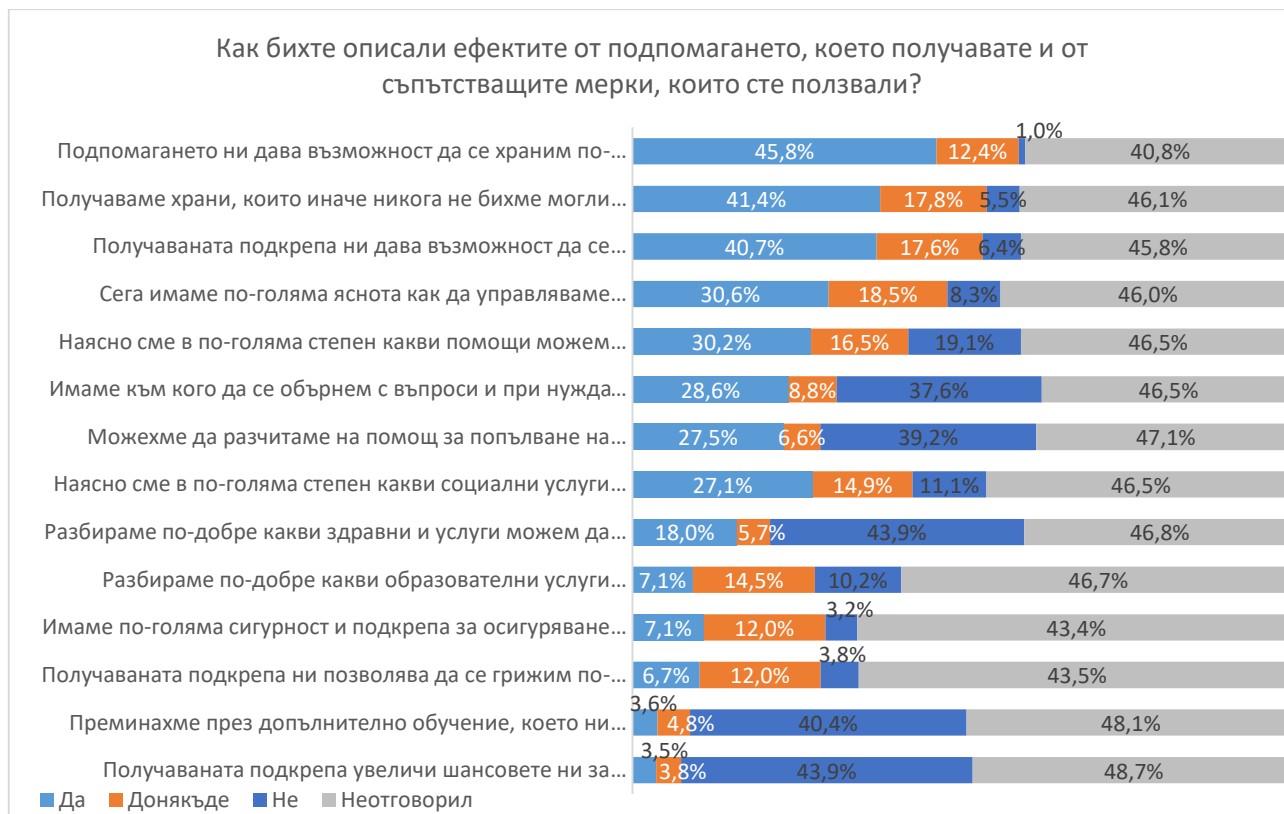

- обикновено живеещи сами:

Значението на услугата за потребителите се потвърждава от възползването от нея на ежедневна база.

При анкетирането ползвателите в по-голямата си част изразяват удовлетвореност от предоставените храни в качествено и количествено отношение. В сравнение с предходната година преобладаващото мнение е в подкрепа на запазване на предлаганото количество храна. Незначителните по брой препоръки за промяна в количествено отношение по посока увеличение размера на порциите се изразява от бенефициенти, които не разчитат на външна подкрепа при осъществяване на прехраната си, или е заложен принципа „Колкото по-бедно е домакинството – толкова по-голямо е недоволството“.

Затвърждава се категорично мнението, че топлият обяд изпълнява основните си цели, а именно – позволява на получателите да се хранят по-пълноценно в качествено и количествено отношение, но големият положителен аспект предстои – подпомаганите лица осъзнават огромния ефект от помощта при справяне с дългосрочната бедност и несигурност в бъдещето.

Това, което остава подценено, но може да бъде развивано и разширявано в бъдеще, е подпомагането на безработните лица в активна възраст при намиране на работа. Данните сочат високо ниво на постоянно безработни лица, за които получаването на подкрепа е жизненоважно, но от друга страна тази сигурност в осигуряване на прехраната може да се окаже демотивиращо на желанието им да се завърнат на пазара на труда. Подходяща и полезна за активно търсещите работа се явява допълнителната помощ по отношение подготовка както на документацията за кандидатстване, така и при усвояване на умения за представяне на интервю за заемане а определени позиции. Подпомаганите лица заявяват голяма удовлетвореност от получаване на информация, свързана с ползването на здравни услуги, и от съдействието на служители при въпроси и нужда от социална подкрепа или при попълване на документи и формуляри за кандидатстване за подобни услуги.

Проучването сочи за малък процент подпомагани домакинства с деца под 18-годишна възраст. В тази връзка може да бъде работено по отношение увеличаване броя на подпомагани семейства с деца в училищна възраст, за които основната цел да се превърне образованието, а не оцеляването.

Друго направление за подобряване на услугата може да бъде по отношение увеличаване ролята на здравните и образователните консултации и повишаване информираността по прилагане на административните разпоредби.

Като цяло организацията, качеството и асортимента на услугата напълно задоволява нуждите на целевите групи.

Най-съществен принос на програмата е предоставянето на възможност на получателите да се хранят по-качествено – според над половината от анкетираниите – ползватели и на двата вида услуги, благодарение на нея се хранят по-здравословно и балансирано, с храни, които не могат да си позволят. Ефектите от подпомагането и съпътстващите мерки имат принос и по отношение на цялостното справяне на домакинствата с предизвикателствата на бедността. Изцяло или частично помощта подпомага домакинствата при справянето им с трудностите, управлението на домакинството и семейния бюджет, както и обгрижването на децата. Благодарение на програмата, включените в нея са по-осведомени както по въпроси от административен характер,

оказващи влияние върху благосъстоянието им, така и относно изясняване на социалните им права и възможности за възползване от социални услуги.

В резултат на проведеното структурирано проучване може да се направи изводът, че се работи активно и успешно по посока изпълнението на общата цел на Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, а именно стимулиране социалното сближаване в Съюза чрез допринасяне за намаляването на бедността с крайна цел премахване на най-тежките ѝ форми. Облекчени са именно тези форми на крайна бедност, които допринасят най-много за социалното изключване - хранителния недоимък, бездомността и детската нищета. Националните програми, подкрепени от Фонда, които предоставят нефинансова помощ на най-нуждаещите се лица за облекчаване на хранителния недоимък и тежките материални лишения и/или с цел подпомагане на социалното приобщаване на най-нуждаещите се лица са действително работещ механизъм със съществено национално значение.